



תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת שמיני | אדר ב' תשפ"ד | גיליון י"ד

יו"ל לזיכוי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תרי"ג
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הרה"ח ר' אריה (לייבל) בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

שבת של תורה

פנינה לשולחן השבת

עבר הווה ועתיד

כשנדקדק בפסוקים בפרשת בעלי החיים הטמאים האסורים באכילה נבחין בשינוי מעניין בלשונות הפסוקים (ויקרא יא). התורה מזכירה שלשה בעלי חיים שהם מעלי גרה ואינם מפריסי פרסה, ובכל זאת קיים שינוי בלשון, בגמל נאמר בלשון הווה - 'ופרסה איננו מפריס', בשפן נאמר בלשון עתיד - 'ופרסה לא יפריס', ובארנבת נאמר בלשון עבר 'ופרסה לא הפריסה'.

אמר הגה"ק רבי ישראל מסלאנט זי"ע: התורה מרמזת לנו בכך שהזכירה את שלושת הלשונויות, שקודם שאדם בא להביע דעתו ולחרוץ את דינו של פלוני שהוא טמא, עליו להרהר אודותיו הרבה, ולהביא בחשבון לא רק את ההווה, אלא גם את עברו ואת עתידו של האיש. אל יהיה נחפו להוציא את משפטו כטמא בלי לשקול תחילה מה היה העבר שלו. וגם אם העבר וההווה שלו אינם כשורה, יש להתבונן שמא מצויים בו סימני טהרה לעתיד.

רק לאחר שבדקנו וראינו שגם העבר, גם ההווה, וגם העתיד, אינם מראים אלא סימני טומאה בלבד, גם לא הפריסה, גם איננו מפריס, וגם לא יפריס, רק אז אתה רשאי לקרוא ולומר טמא הוא! ואם לאו? - טהור הוא!

והלך - מאלף!

חיים של תורה

מעלת והשיבות לימוד פרשת השבוע עם פירוש רש"י הק'

וידקדק ויעיין בהם היטב!

"העצה היעוצה שתתחזק האמונה בלב האדם היא, שילמד פרשת השבוע בכל שבוע עם פירוש רש"י, וידקדק ויעיין בהם היטב, וכדכתיב והאזנת למצותיו, ופירוש רש"י טטה אזניים לדקדק בהם, לאפוקי אם קורא אותם מהשפה ולחוץ"
(החפץ חיים זי"ע בספרו זכור-למרים, פרק כ"א)

טערי תורה

מבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

מה בפרשה?

פרשת שמיני, נפתחת בתיאור יום הקמת המשכן, ומסתיימת בהלכות כשרות המאכלים ודיני טומאה וטהרה.

חונת המשכן • מיתת נדב ואביהוא • כשרות בעלי חיים • טומאת נבלה

ד. שריפת השעיר

את כל הקרבנות אכלו הכהנים כשהם אוננים, אולם את הקרבן של ראש חודש שרפו באש, בתחילה משה כעס על כך, ואחר כך הוטב בעיניו ההסבר לשריפת הקרבן.

ה. שתוי יין

הכהנים מוזהרים לא לעבוד עבודה כשהם שתויי יין, וכן מורי הוראה אסורים להורות כשהם שתויים.

ו. כשרות בעלי חיים

בפרשה מוזכרים בהרחבה סימני כשרות בבהמות, דגים וחגבים, וכן רשימת עופות האסורים באכילה.

ז. טומאת נבלה

נבלה של בהמה, או נבלת שמונה שרצים מסוימים, מטמאת אדם או כלי הנוגעים בה. כלי חרס נטמא מהאוויר ואין לו טהרה במקווה.

ח. הכשר לקבל טומאה

כל צומח אינו מקבל טומאה רק לאחר שפעם אחת נפלו עליו מים או כל משקה אחר, ובכך הוכשר לקבל טומאה.

מבט על פרשת תזריע הבעל"ט:

נושאי הפרשה: יולדת • ננעי אדם וננעי בגדים
מה בפרשה: ברית מילה | טומאת וטהרת יולדת | ננעי אדם בבשרו או בשערו | הנהגת המצורע | ננעי בגדים

א. יום חונת המשכן.

ה. שתוי יין.

ב. מיתת נדב ואביהוא.

ו. כשרות בעלי חיים.

ז. טומאת נבילה.

ג. האבלות נדחית.

ח. הכשר לקבל טומאה.

ד. שריפת השעיר.

א. אש המזבח

מספר מדורות אש היו על המזבח, ומצוה שהאש תבער שם תמיד, ואת הקרבנות מקטירים שם על האש.

א. יום חונת המשכן

ביום א' בניסן בו הוקם המשכן, הקריב אהרן קרבנות מיוחדים עברו ועבור העם. אחר כך שרתה השכינה בישראל ומשה ואהרן בירכו את העם.

ב. מיתת נדב ואביהוא

ביום זה נכנסו נדב ואביהוא לקודש הקדשים והקטירו שם קטורת ללא שיצטוו על כך, ויש אומרים שנכנסו שתויי יין. הם נענשו וחטי אש נכנסו אל חוטמם והם מתו.

ג. האבלות נדחית

על פי הוראת משה, עקב השמחה בהקמת המשכן לא נהגו אהרן ובניו שום מנהגי אבלות, ולמרות שהיו אוננים אכלו את הקרבנות.

הפצת התורה - בידיים שלך!

בשורה טובה לשוחרי תורה שבכתב, לומדיה ונבחינה

לאור בקשות חוזרות ונשנות מאת המוני בני תורה בכל אתר ואתר נערכים אנו בס"ד להפצת הגיליון השבועי אף בפורמט דפוס בתפוצה רחבה בערי ארה"ק, בבתי הכנסיות, בהיכלי הישיבות והכוללים ובמוקדי הפצה שונים, אי לכך, קוראים אנו בקריאה של חיבה לכל מי שמעוניין להשתתף בהפצת התורה זיכוי הרבים לפנות אלינו ולזכות בהקמת מוקד הפצה באזור מגוריים

ניתן לפנות אלינו בבקשה להפיץ את אור התורה שבכתב באמצעות קו 'קול התורה' 18-20-500-02 (מענה אנושי או השארת הודעה) או בעמדות 'דברים' או באמצעות דוא"ל GTS025002018@gmail.com

כמו"כ, כל המעוניין לנדב את הוצאות ההפצה באזור מגוריו או במוקד הפצה אחד, נא לפנות להנ"ל או באמצעות דברים

להבין מה זה יהודי

יִקְרְבוּ בְּלִי הַעֲדָה וַיַּעֲמְדוּ לִפְנֵי ה' (ויקרא ט, ה)

פריץ אחד, מערלי אוקראינה, חלה במחלה אנושה והוא ביקש שיקחו אותו אל מרן הבעל שם טוב הקדוש ז"ע. אמר לו הבעל-שם-טוב: הסיבה לחוליך לפי שאתה שקוע כל כך בתאוות מגושמות, ואם התגבר על התאוות הגופניות שלך, תבריא ותשוב לאיתנך.

השיב הפריץ לבעל שם טוב: איך אפשר להתגבר על התאוות? וכי אתה מצליח להתגבר על התאוות שלך?

ענה לו הבעל שם טוב: אני כבר איש זקן, גופי נחלש, התאוות כבר אינן חזקות אצלי כל כך, וקל לי להתגבר עליהם.

נכח שם באותו מעמד נכדו, הרה"ק רבי ברוך ממעזבוז ז"ע ולאחר מכן שאל את זקנו הבעל שם טוב: מדוע לא ענית לו את האמת שאנחנו יהודים ויש לנו כח להתגבר על יצר הרע?

ענה לו הבעש"ט: וכי איך יכול גוי להבין מה זה יהודי?

לימים הוסיף הרה"ק רבי ברוך ואמר: זקני אמר שגוי אינו יכול להבין מה זה יהודי, ואני אומר, גם יהודי אינו יכול להבין מה זה יהודי!

לא יקום ולא יהיה

רְאִשִׁיכֶם אֶל תְּפָרְעוּ וְגו' וּמִפְתַּח אֱהֵל מוֹעֵד לֹא תִצְאוּ... אִם עַל תּוֹדָה יִקְרְבוּ (ויקרא י, וז)

תלאות רבות פקדו את רבינו החפץ-חיים ז"ע באותן השנים בהן עמל על היצירה הכבירה - ספר ה'משנה-ברורה', המאיר לדורות את חיי ההלכה למעשה. אולם הוא לא הניח לטרדותיו ומכאוביו להפריע לו, והמשיך לעמול ללא הרף על יצירת חייו, וראה בכל תלאות אלו נסיונות של השטן להצר את צעדיו.

כאשר התייגע החפץ-חיים על עריכת גולת הכותרת של החיבור - הלא הוא חלק ג' העוסק בהלכות שבת החמורות, נפל למיטתו בנו המופלג הגאון רבי אברהם זצ"ל אשר התייסר במכאוביו הקשים משך מספר שנים. אביו, שהלך עמו לדרוש ברובאים ולסייע לו ברפואות במסירות נפש, המשיך לשקוד על החיבור, ובכל המקומות בהם היטלטל עם בנו החולה, המשיך לעמול על יצירתו.

ויהי בשנת תרנ"ב, בעת שהחפץ חיים שהה בוורשא לצורך הכנת הכרך השלישי של המשנה ברורה להדפסה, קיבל את הברורה המורה על הסתלקותו של בנו לשמי מרום.

כנס החפץ חיים אל בית המדרש וקרא: 'שטן! שטן!', יודע אני כי הצרה שהתרגשה עלי מטרתה להניאני ולבטלני ממלאכת חיבור המשנה ברורה, אולם מודיע אני בזאת, כי הדבר לא יקום ולא יהיה! וכל עוד נשמתי באפי לא אפסיק את העיסוק במשנה ברורה!

"איני יודע"

וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּטַּב בְּעֵינָיו (ויקרא י, כ) הוּדָה וְלֹא בּוֹשׁ לּוֹמֵר לֹא שְׁמַעְתִּי (רש"י)

בצעירותו התקבל מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל לכהן כרב באחת העיירות ברוסיה, כבר ביום הראשון לעלותו על כס הרבנות באה לפניו שאלה חמורה - השאלה הראשונה שהופנתה אליו כמרא דאתרא.

היתה זו שאלה סבוכה והוא התקשה להשיב עליה מיד. בתחילה היה נבוך, הן רק אתמול התחיל את צעדיו כרב, ואיזה רושם יוצר אם לא יענה על השאלה? אך מיד הוא התחוק בנפשו ולא חיפש תכסיסים לטשטש את העובדה, משקלה של האמת הכריעה את היסוסי, והוא ענה בפשטות: "איני יודע!"

דווקא תשובה זו היא שהפליאה את תושבי העיירה, כאשר האמת שדיברה מגורנו גרמה לו לשאת חן בעיני כל אלו שבאו עמו במגע, בראותם שלפניהם איש אמת שאינו בוש לומר איני יודע.

להרגיש את הכאב

וְאֶחֱיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה' (ויקרא י, יז)

במשך עשרות שנים הנהיג הגאון הצדיק חכם רפאל אלאשוילי זצ"ל, ביד רמה בכל לב ונפש, את יהדות גרוזיה. פעם הוא הגיע לנחם בבית שבו אירעה טרגדיה כאובה במיוחד, הוא התיישב מול האבלים ושחק. דקות ארוכות ישב מכונס בתוך עצמו, שותק ושוקק.

"אמר החכם כמה מילים" ביקשו בני המשפחה, אבל הוא ממשך לשחק ומראה באצבעו שיניחו לו וכי עוד מעט ידבר. לאחר דקות נוספות של שתיקה הפצירו שוב בני המשפחה 'כבוד הוא לנו שהחכם יאמר כמה מילים'. אך הוא המשיך בשתיקתו שעה ארוכה.

עד שלפתע פתח את פיו ושפע מעיינות של דברי עידוד וחיוק ללא הרף, שהיו כטללי תחיה על הלבבות השבורים. משיצא מהבית ביקשו המלווים הסבר לשתיקה הארוכה והמוזרה. חשף חכם רפאל בפניהם את מצפונות לבו ואמר: "יש כאן טרגדיה כואבת עד מאד, מה החכמה שאני אדבר? וכי אני חוויתי זאת שאוכל לדבר עמם? וכי יפה הדבר שאני אדבר מן השפה ולחוץ? לכן ישבתי אפוא עם עצמי, גיסיתי לחוש את הכאב על בשרי, נכנסתי לתוך חוויית היגון, ורק ברגע שהרגשתי בעצמי שאני נמצא יחד עמם בתוך הכאב, הרשיתי לעצמי לומר כמה מילים!"

למה נשארתי בחיים!?

וַיִּקְצֹף עַל אֲלֶעָזָר וְעַל אִיתָמָר בְּנֵי אֶהֱרֹן הַנּוֹתְרִים (ויקרא י, טז) אָמַר לָהֶם, הַשִּׁיבוּנִי עַל דְּבַרִּי (רש"י)

מרן הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, גאב"ד פוניבז',

הגיע פעם להשתתף בשמחת בר מצוה של אחד מילדי המוסד - 'בתי אבות' - אותו הקים הרב מפוניבז' לפליטי השואה. ילד זה היה הילד היחיד שניצול מגטו קובנא.

היה זה בפרשת שמיני, והרב מפוניבז' פתח בפסוקים האמורים לאחר מיתת שני בני אהרן נדב ואביהוא, כאשר משה דרש את סיבת שריפת השעיר 'ויקצוף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרים לאמור', מוסיף רש"י הקדוש בביאורו: 'לאמור, אמר להם השיבוני על דברי', דהיינו שדרש מהם תשובה.

איזו תשובה דרש מהם משה? מה היתה טענתו של משה רבינו כלפיהם? אלא - דרש הרב מפוניבז' בקול נרגש - אמרו חז"ל כי בעצם היו אף אלעזר ואיתמר ראויים להישרף, אם לא שריחם הקב"ה על אהרן, לכן שאל משה אותם שאלה מהירידה ונוקבת: למה נותרתם בחיים? בשביל מה הותרה ה' אתכם? הלא נותרתם אך ורק בשביל שתרבו כבוד שמים ותקדשו את שמו יתברך! השיבוני, אם כן, על דברי היכן הוא קידוש השם שלכם?

אף אתה - פנה הרב מפוניבז' בהתלהבות אל ילד הבר מצוה - נותרת יחידי מכל הילדים היהודים בגטו קובנא, הלא נותרת לקדש את ה', והקב"ה תובע ממך לאמור 'השיבוני על דברי', היכן הוא קידוש השם שלך?! ולא רק אליך הוא קורא - השלים והפטיר בסיום דבריו - היום הזה כל ילד יהודי חי הוא נותר, והקב"ה מצפה ממנו שיקדש את שמו יתברך, ה"לאמר" בפרשת שמיני זועק ודורש מכל יהודי לקדש שם שמים!

הצעד הראשון

וְלֹא תִשְׁמְאוּ בָּהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם (ויקרא יא, מד)

יהודי שנולד בסביבה רחוקה מתורה ומצוות, והחל לגלות את אור האמונה לאחר שהשתתף ב'סמינר' לבעלי תשובה, רצה מאד להתחיל לצעוד בתורה התורה. אבל הוא הרגיש בנפשו קשה עליו בבת אחת לחולל את השינוי הקיצוני והוא ביקש כשלב ראשוני לקבל על עצמו דבר אחד בלבד, ובהמשך יתקדם צעד אחר צעד. הוא התלבט מאד מה הדבר הראשון שבו יתחיל את שמירת התורה, מה הדבר החשוב ביותר? שמירת שבת? לימוד תורה? תפילין?

הציעו לו לפנות אל מרן רבינו ראש הישיבה הרב שך זצוק"ל ולהציע את לבטיו. ענה לו הרב שך: 'תקבל על עצמך תחילה לשמור על כשרות המאכלים! להימנע מכל מאכל לא כשר, ולהקפיד לאכול רק מאכלים בכשרות מהודרת!

הוסיף הרב שך והסביר: הן אכילת מזון בלתי-כשר חוסמת את המוח ומטמטמת את הלב, כדברי חז"ל 'ונטמאתם בם - ונטמטם בם', באמת קשה לעשות שינוי בחיים כל עוד הגוף ניזון באוכל לא כשר, מאידך אם תזכה לשמור על הכשרות ולהכניס לגופך רק מזון כשר ומהודר, בוודאי ייפתחו ליבך ונשמך לשוב למצוות השם ולדרך התורה!

"אוור כלי כלי חרס" - בשונה משאר הכלים

הנטמאים גם כשטומאה נוגעת בהם מצדם החיצון ('מגבם'), הרי שכלים העשויים חרס - כלי חרס - אינם נטמאים מצדם החיצוני אלא רק כשהטומאה נכנסת לתוכם. אם שרץ-מת היה תלוי באוויר ובחלל הכלי, למרות שלא נגע בו, הכלי נטמא. כך גם, כלי חרס טמאים, מטמאים אוכלים ומשקים התלויים באוויר הכלי, אפילו אם אין המאכל נוגע בכלי.

"אב הטומאה וולד הטומאה" - קיימים מספר

דרגות בטומאה, המת נקרא "אבי אבות הטומאה". למטה ממנו הוא "אב הטומאה" - וזה כולל: השרץ; הנבילה; המצורע, הזב, וכן אדם הנוגע במת. כל הנוגע באב הטומאה נקרא "ראשון לטומאה" או "ולד הטומאה". ההבדל בין "אב הטומאה" ל"ולד הטומאה" הוא, שאב הטומאה מטמא אדם וכלים, ואילו ולד הטומאה אינו מטמא אדם וכלים אלא אוכלים ומשקים.

תורת הקדשים ביאור מושגים בהלכות קרבנות וטהרות

"חטאת פנימית וחיצונה" - קיימים שני סוגי

קרבנות חטאת. רוב סוגי קרבנות החטאת נקראות 'חטאת חיצונה', על שם שהדם נורק על גבי המזבח החיצון, ואם הדם נכנס פנימה אל אהל מועד, או אל ההיכל בבית המקדש, נפסל הקרבן. אך יש קרבנות חטאת הנקראות 'חטאת פנימית' על שם שהדם נורק בפנים בתוך אהל מועד, ובתוך ההיכל במקדש.

"אונן" - כהן אשר מת אחד משבעה הקרובים שהוא

חייב להתאבל עליהם, ביום הפטירה עד הקבורה, חל עליו דין אונן (מלשון מצטער ומתאונן). האונן אסור באכילת קרבנות ובעבודת המקדש, אולם כהן גדול מותר לעבוד עבודה המקדש גם כשהוא אונן.

האומנם בשר החזיר יהיה מותר באכילה לעתיד לבוא?

בפרשת השבוע, פרשת שמייני, אנו לומדים על איסור אכילת בעלי חיים טמאים, ובין השאר מוזכר גם שמו של החזיר.

פולמוס נרחב בעניין זה מצינו בספרי הראשונים והאחרונים סביב מה ששגור בפי העולם בשם המדרש: "למה נקרא שמו חזיר? - שעתיד הקב"ה להחזירו לישראל לעתיד לבוא".

מה המקור למדרש?

אודות מקורו של מדרש זה, כותב בספר הקדוש בני יששכר (חודש אדר, מאמר ז', אות ב'): "הנה מרגלי בפומיה דאינשי שעתיד חזיר לטהר, הן אמת לא נודע מקומו איה, כי לא נמצא במדרשי חז"ל שבידינו", עכ"ל. בהמשך דבריו שם כתב שיתכן שהכוונה לעתיד לבוא רק בשעת המלחמה כשיכבשו את ארץ ישראל, כעין המובא בגמרא (חולין יז). שבשעת כיבוש ארץ ישראל הותר לישראל לאכול קדלי החזירי.

ואילו בספר נפש חיים להגר"ח פלאגי"ז זצ"ל (מערכת ח' אות ה') כתב שמקור הדברים במדרש שחור טוב (קמ"ו, ד') שמבואר שם שלא רק החזיר יהיה מותר לעת"ל אלא כל הבהמות הטמאות יהיו מותרים, וז"ל המדרש: ה' מתיר אסורים כל הבהמה שנטמאה בעולם הזה מטרה אותה הקב"ה לעת"ל, וכו', ולעתיד לבוא הוא מתיר כל מה שאסר...".

על כל פנים, רבים תמהו איך שייך לומר שעתיד לטהר אכילת החזיר, והרי אחד מעיקרי האמונה הוא ש"זאת התורה לא תהא מוחלפת".

הכוונה למלכות אדום

אנו מוצאים בכך כמה מהלכים בראשונים ובאחרונים הריטב"א (קידושין מט:). כתב שאין כוונת המדרש להתיר אכילת בשר חזיר אלא הכוונה למלכות אדום, המשולה לחזיר, שלעתיד לבוא תימסר בידינו. כעין זה כותב רבנו בחיי בפרשת השבוע (ויקרא, יא, ז) שאין הכוונה כפשוטו על בשר החזיר אלא על 'הכוח

שלו שהוא מיצר לישראל, ולעתיד ישוב עם שאר כל הכוחות לעזור ולתמוך לישראל", וכך כתב גם הריקאנטי (פרשת שמייני, דף קלו ע"ג).

וכן כתב גם החתם סופר (תורת משה פרשת ראה) אלא שהוסיף שם דמכל מקום אין המדרש יוצא מידי פשוטו שיהיה מותר לעת"ל לאכול הדבר אחר, עיי"ש.

מעדנים בטעם חזיר

ביאור נוסף בעניין זה כתב בשו"ת הרדב"ז (ח"ב סימן תתכ"ח) וז"ל: "שלעתיד לבוא יהיו ישראל אוכלים משמנים כאילו הותר להם בשר חזיר, אבל לא שיותר להם בשר חזיר ח"ו", עכ"ל.

החזיר יקבל סימני טהרה

ביאור מחודש בנושא כתב האור החיים הקדוש בפרשת השבוע (ויקרא, יא, ז) וז"ל: "והוא גרה לא יגר - פירוש, תנאי הדבר כל זמן שהוא לא יגר, אבל לעתיד לבוא יעלה גרה ויחזור להיות מותר, ולא שישאר בלא גרה ויותר, כי תורה לא תשונה, עכ"ל. והיינו שהתורה כתבה תנאי באיסור אכילת החזיר כל זמן שאינו מעלה גרה, אבל לעתיד לבוא ישעלה גרה יהיה ממילא מותר, אבל התורה לא נשתנה. וראה גם בחתם סופר (תורת משה, פרשת שמייני) שכתב שלעת"ל יהיה לחזיר סימני טהרה ולכן יהיה מותר באכילה.

כעין זה כתב גם הרמ"ע מפאנו זי"ע בעשרה מאמרות (מאמר חיקור הדין, ח"ב פי"ז) וז"ל: "ולעתיד לבוא ה' מתיר אסורים, שישלים לקצת מבעלי החיים סימני טהרה וכו'" עכ"ל.

היוצא מהטמא - טמא

על דברים אלו של האור החיים הקדוש, היו שהקשו, שאף אם לעתיד יהיה לחזיר סימני טהרה, עדיין איך יהיה מותר לאכול, והרי ההלכה היא "כל דבר היוצא מן הטמא - טמא", כלומר שבהמה טמאה שהולידה בהמה טהורה, אסור לאכול את הוולד, מאחר שהוא יוצא מן הטמא, ומעתה מה יועיל לנו שהחזיר יקבל סימני טהרה

והרי סוף כל סוף הוא נולד מבהמה טמאה. תירוץ נאה על תמיהה זו כותב בשו"ת גנוי יוסף (סימן מ"ז), על פי מה שכתב המקור חיים (סי' תסז) דכל דבר איסור שנשתנה מברייתו מותר, ולפי"ז מתורץ לנכון, שכיון שיקבל החזיר סימני טהרה ממילא הוי ברייה חדשה ופנים חדשות באו לכאן, ואין עליו דין של יוצא מן הטמא.

אמנם בפרדס יוסף (שמייני, סח) כתב לחדש, שאכן לא יהיה מותר באכילת החזיר לעתיד לבוא רק הדור השני, כלומר, שרק אותו חזיר שנוולד מחזיר שיש בו כבר סימני טהרה יהיה מותר באכילה, וזאת על פי מה שחידש שם דאף שהיוצא מן הטמא טמא, מ"מ דבר "היוצא מן היוצא" אינו טמא, עיי"ש שהרחיב בזה.

תגובות לדעת תורה צו

אודות מה שהובא במדור זה בפרשת צו מחידושו של החתם סופר שירודי הים אינם חייבים קרבן תודה, ומשמע מדבריו ששאר האנשים שנעשה להם נס 'חייבים' בקרבן תודה, ראוי לציין מה שהעירו הרבה אחרונים שבפשטות אין כלל חובה להביא קרבן תודה על שם נס, אלא הוא כולו רשות, וכבר עורר בזה תלמידו של החתם סופר הגה"ק מהר"ם שיק זי"ע בספרו (שו"ת מהר"ם שיק או"ח סי' פח), עיי"ש מה שיישב בזה.

בברכת התורה

י. מ.מ. קרית צאנו טבריה

רוצים להעמיק ולהרחיב אודות פולמוס זה? יש לכם הערות והוספות?

שלחו לנו gts025002018@gmail.com ונשתדל בס"ד להביא את הפנינים המובחרים של לומדי התורה

תורה והלכה

נושאים הלכתיים מתוך הפרשה

מדוע רוב עם ישראל אינם אוכלים חגבים?

לו בבטנו צורה של האות ח"ת. וכן היה המנהג מקדם אצל הרבה מקומות מבני ספרד לאכול חגבים על פי המסורת שבידים (רשב"א חולין סה, א; ובתורת הבית הארוך בית ג' שער א דף סח ע"ב).

הוראת האור החיים הק'

הרה"ק בעל אור החיים הק' זי"ע קידש מלחמה במדינתו - מרוקו לאסור את אכילת הארבה, כפי שהוא מתאר בהרחבה בספרו 'פרי תואר' (סימן פה), ועיקר טעמו משום שמסורת ההיתר נמסר רק לחגבים הזכרים הירוקים, ולא לנקבות שאנשים אוכלים שהם ממין אחר.

מעיד שם הפרי תואר, וכן בספרו אור החיים בפרשת השבוע, שמאו קיבלו בני המדינה על עצמם את הוראתו שלא לאכול את הארבה נעשה נס ושוב לא באה עליהם מכת ארבה.

עם זאת, למרות שרבים וטובים נשמעו לדברי האור החיים והתנורו מן החגבים לאחר שנתפרסם דבר האיסור בספרו 'פרי תואר', אך עדיין היו רבים מחכמי דורו שהתנגדו לאיסורו והתירו את החגבים (ראה שו"ת 'נפת צופים' (יורה דעה סימן יג) להגאון רבי פתחיה מרדכי בירדוגו זצ"ל מגדולי הדור ההוא), ועוד.

פסוק מפורש בפרשת השבוע (ויקרא יא, כב) 'את אלה מהם תאכלו, את הארבה למינו, ואת הסלעם למינהו, ואת החרגל למינהו' ואת החגב למינהו'. בפסוק זה מתירה התורה לאכול חגבים ללא חשש, ואף ללא שחיטה, אלא על ידי הריגה בעלמא, כמו דגים.

סימני הטהרה של החגבים מוזכרים בשלחן ערוך (יו"ד סי' פה, א); א. ארבע רגלים. ב. ארבע כנפיים. ג. כנפיו חופין את רוב אורך גופו ורוב היקפו. ד. יש לו שני כרעים לנתר. ה. שמו 'חגב'.

המנהג שלא לאכול שום חגבים

על אף ההיתר מעיקר הדין, כבר כתב הט"ז (שם סק"א) וז"ל: ועכשיו נוהגין שלא לאכול שום חגב אפי' בידוע ששמו חגב, לפי שאין אנו בקיאין בשמותיהם".

כך התפשט המנהג עד היום הזה כמעט אצל כל היהודים בכל מקומות העולם, כפי שכתב שם בערוך השלחן (סעיף ה) 'ומימינו לא שמענו שיהא מקום שאוכלין בו חגבים'.

זולת בני תימן שנוהגים לאכול חגבים עד היום הזה, כיון שהם אומרים שיש להם מסורת ברורה מה נקרא חגב, ומקובל בידם שהחגב הטהור יש

איצר התורה

הלום מהפרשה

השרפה אשר שרף ה' (י, ו) 'יבכו' לשון עתיד, כעת הם עדיין לא מרגישים את גודל האבידה, אבל הם עוד עתידים לבכות כשירגישו. (האדמו"ר הבית ישראל מגור זי"ע)

ואת הדין (יא, יד) קרא גם 'דאה' שרואה למרחוק, עומד בבבל ורואה נבילה בארץ ישראל (חולין סג), כשרון גדול הוא לראות למרחוק, אבל הוא משתמש בכישרון זה לראות 'בבלות' וחסרונות, ובפרט בארץ הקודש, לכן הוא נמנה עם העופות הטמאים.

להבדיל בין הטמא ובין הטהור (יא, מז) בין נשחט חציו של קנה לנשחט רובו (יש"י) ללמדך, שהרבה פעמים ההבדל בין מצוה לעבירה, בין גן עדן לגיהנום, הוא הבדל דק כחוש השערה. (הרה"ק רבי בנימין מפריסחא זי"ע)

קרב אל המזבח (ט, ז) שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה למה אתה בוש, לכן נבחרת (יש"י) לכן, בגלל שיש בך את מידת הבושה והענווה - לפיכך נבחרת.

(רבי חיים וויטאל; בעש"ט הק')

יין ושכר אל תשת אתה ונתיבך אתך בבאכם אל אהל מועד (י, ט) אל לו לכהן לעורר את השמחה בעבודת ה' על ידי שתיין יין, אלא העבודה עצמה צריכה להביאו לידי שמחה (שיח שרפי קודש)

יודים אהרן (יג, ג) לא רק שאהרן שתק ולא התרעם, אלא 'יודים' אהרן, נעשה כמו אבן דומם, כמו האבן שאינו מרגיש כשמצערים אותו, כך לא חש אהרן שום צער. (מאיר עיני חכמים) ואחיקם כל בית ישראל יכפו את

חידודי תורה

פרפראות וחידודים

על פרשת השבוע ופירושי רש"י הק'

'וסיף דעת'

איך יכול להיות שמשה פירק ובנה את המשכן בשבת?

רש"י כותב בפרשת השבוע (ט, כג) שבכל יום ויום משבעת ימי המילואים היה משה מפרק את המשכן וחוזר ובונה אותו, ע"כ. והנה בתוך שבעה ימים כמובן שיום אחד הוא שבת, ומעתה תמוה: הרי אין בנין המשכן דוחה שבת, ואיך היה מותר למשה ביום השבת לפרק ולבנות את המשכן ולעבור על מלאכת בונה וסותר?!

'חידה בפרשה'

בין פרשת שמיני לפרשת ראה

בפרשת השבוע (פרק יא) מפורטת רשימת עופות האסורים באכילה, גם בפרשת ראה (דברים יד) מופיעה רשימה זו, ציין שני עופות המוזכרים בפרשת ראה בשם קצת שונה מהשם המוזכר בפרשת שמיני.

תשובות - פרשת צו:

וסיף דעת: תשובות נבחרות מתוך אלפי התשובות שהתקבלו במערכת:

- מאות רבות של תשובות התקבלו במערכת. היו לומדים שתשובותיהם דומים, אחרים היו מחדשים ורבים זכו לכוון לדעת או ללמוד בספרים כתיווצים של גדולי המפרשים
- א} הרמב"ן מיישב על פי הברייתא בת"כ שהחוב לשבת בפתח אוהל מועד הוא רק בשעת עבודת ימי המילואים, והאבן עזרא אומר שהיו יכולים לצאת לצרכיהם וע"כ לא היו חייבים להיות בשעות פירוק המשכן.
- ב} הספורנו מתוך שאכן משה רבנו היה מפרק ובונה מחדש את קרשי המשכן אך היריעות נותרו במקומם כך שעדיין היה ניכר פתח אוהל מועד (וצ"ע איך עמדו יריעות ללא קרשים...)
- ג} ואילו רבינו המהר"ל בנר אריה כתב שכונות חייב התורה לשבת יומם ולילה אינה לו' יממות שלמים, אלא שבמשך כל אחד משבעת ימי המילואים צריכים אהרן ובניו להיות בפתח אוהל מועד בין היום והן בלילה, לעבודות הקרבנות והטבת הנרות.
- ד} השפתי חכמים מיישב בפשטות שהכונה למקום פתח אוהל מועד.

חידה בפרשה:

- א} רש"י (ו, א) צו לשון זירוז מיד ולדורות, לזרז במקום שיש חסרון כ"ס.
- ב} רש"י (ח, א) עכשיו ביום ראשון למילואים חזר וזירזו בשעת מעשה.

מדור חידודי תורה מופיע במערכת מדי יום שלישי תשובות ופתרונות ניתן להעביר עד יום ראשון בשעה 24:00 בקו 'קול התורה' 02-5002018 או ב'נדרים פלוס' בין המשיבים נכונה מתקיימת הגרלה שבועית: וסיף דעת - כרטיס פרק 200 ש"ח חידה בפרשה - כרטיס פרק 100 ש"ח

זוכות התורה

שמות הזוכים בהגרלות

זוכים במבחן יומי ע"ס 350 ש"ח

- הרב משה נתנאל ורטהיימר- בני ברק ספינקא
- הרב מרדכי גריינימן-מודיעין עילית
- הרב אהרן הלוי- בני ברק בית אליהו
- יניק וחכים כמר אביגדור גולדברג- בני ברק קרלין
- הרב ישראל לוזון- בני ברק כללי ברכה
- הרב משה שפיירא- מודיעין עילית נחלת משה
- הבה"ח יוסף מאיר ייגר- אשדוד כולל מדרש אליהו

זוכים במבחן שבועי ע"ס 500 ש"ח

- הרב ישראל ריבלין- בית שמש ואלזין
- הבה"ח משה יהושע ליבוביץ- מודיעין עילית יד אהרן

זוכה בהגרלת בונים ע"ס 600 ש"ח

זוכים בהגרלת מדור חידודי תורה

- הרב שמעון רביבו- ירושלים נגר אהרן
- הבה"ח משה פינטער- בני ברק
- הרב יצחק אייזנבך- ירושלים

שימו לב, ההגרלות נערכות מדי יום שני על כל השבוע הקודם הזוכים מקבלים על כך הודעה בתיבה האיטית

הצטרף עכשיו ללימוד היומי בתורה הקדושה עם פירושי רש"י קו 'קול התורה' שמעו ותחי נפשכם!
02.500.20.18



להצטרפות לקבלת הגליון השבועי בדוא"ל

ולפניות בנושא העלון ניתן לשלוח בקשה למייל: GTS025002018@GMAIL.COM



חומש ויקרא בהבנה חדשה

שלום וישע רב, בכל נפש ובכל לבב, קדם הרבנים החשובים והעוסקים במלאכת הקודש במפעל 'תורה שבכתב' העולמי. שלומכון יסגא! מכתב זה אני כותב לכם כעת, קרוב לחצות היום של ערב שבת קודש פרשת ויקרא, לאחר שזכיתי עכשיו לסיים את לימוד פרשת ויקרא עם פירושי רש"י, בעומק ההבנה ובבהירות יתירה, לראשונה בחיי.

כשאני כותב 'לראשונה בחיי', אין הכוונה שמעולם לא למדתי פרשת זו, ההיפך, כמו כל יהודי למדתי את פרשת ויקרא גם בעודי ילד בתלמוד תורה, וכן בימי בחרותי ולאחר נישואיי בכל שנה ושנה, אבל בעוד שחומש בראשית ושמות היו בהירים ונהירים לי בהבנת הפסוקים, הרי כשהגעתי לחומש ויקרא הרגשתי כמי שתועה בתוך יער סבוך, בבחינת 'תעו במדבר בישימון דרך'. המושגים החדשים של תורת הקרבנות והקדשים לא נקלט במוחי בצורה

מסודרת וברורה, ותחושה של חוסר סיפוק אפפה אותי כל שנה בפרשיות אלו.

השנה, לראשונה בחיי, בזכותכם החלטתי פעם אחת ולתמיד לקנות קניין נצחי בפרשה, כבר מיום ראשון התחלתי בלימוד הפרשה, האזנתי לשיעורים הנפלאים הנמסרים ב'קול התורה', שיננתי שוב בסיכומים היומיים הברורים הנשלחים בניוולטר, ואט אט נגלה לעיני עולם חדש ומאיר, עד שהפרשה המעורפלת והסבוכה מהשנים הקודמות פשטה צורה ולבשה צורה חדשה ומאירת עיניים, מתוקה מדבש ונופת צופים, קיבלתי את התורה מחדש! אשריכם ואשרי חלקכם! תחזקנה ידיכם והמשיכו להפיץ את מעיינותיכם חוצה בכל תפוצות ישראל להגדיל תורה ולהאדירה!

בברכת שבת שלום ומבורך חיים יצחק! בית שמש

יש לכם סיפור משנה חיים? רואים הצלחה מיוחדת בלימוד? תרוז לשלח את הקוראים? שלחו לנו את הסיפור האישי שלכם לפרסום במדור זה באמצעות דוא"ל GTS025002018@gmail.com או הקלימו את הודעתכם באזור האישי בקו 'קול התורה' 02-5002018 או ב'נדרים פלוס' www.ia.com

יגדיל תורה

ערכונים מהמעטפה ונשמעו במפעל העולמי תורה שבכתב

מסכמים בסיפוק את מבצע 'הדרן' על סדר שמות

בסיפוק רב הסתיים במפעלנו מבצע 'הדרן' על כל ספר שמות ותחילת לימוד ספר ויקרא, כאשר בס"ד המוני יהודים חשובים מכל רחבי העולם הצטרפו אף הם ללגיטו של מלך בלימוד יומי קבוע ועריכת מבחנים יומיים ושבועיים לתוספת שינון ותורה, הבנה וידעה. משך כשלושה שבועות פתוחים היו לציבור הרחב המבחנים והחידודים והמסכמים על כל ספר שמות במספר סגנונות ורמות קושי, כאשר רבבות נבחרים מנצלים את ההזדמנות להעמיק את הידיעה ע"י שינון ותורה על כל הספר למען יאה כמונה בקופסא בחיקם. עם סיום המבצע, נערכים במפעלנו להגרלות הענק עם עשרות רבות של זוכים על פרסים יקרי ערך לקראת ליל הסדר וחג הפסח הבעל"ט, כאשר בגורל על כרטיס הטיסה לצינונו הק' של רביה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זיע"א - עלה הבה"ח יהושע שמרלר מיישיבת 'דרסי חיים' - ירושלים.

ההדים הרבים להם זכינו, עם אלפי תגובות ומשובים חיוביים, לצד המוני המשתתפים - מעידים כאלף עדים על הצימאון האדיר שיש בקרב בני ישראל היקרים להתחבר אל הלימוד היסודי והבסיסי של התורה הקדושה עם פירושי רש"י, ומחזקים את ידינו להמשיך ולפעול ביתר שאת ועוד להגדיל תורה ולהאדירה.

היערכות נרחבת לקראת מבצע 'ומי דניסן'

הנה זה עומד אחר כתלנו, זמן חירותנו הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה. מטבע הדברים בימים אלו של ערב

החג ועיצומם של ימי יום טוב וחולו של מועד, טרודים ישראל במצוות ומצויים בחיק המשפחה.

מתוך מטרה לעודד את הלימוד היומי הקבוע בתורה הקדושה עם פירושי רש"י הק' - חק ולא יעבור, מכרזים אנו בזאת על מבצע מיוחד ל'ומי דניסן', המורכב מכמה מישורים, הן בהקפדה על עריכת המבחנים בס"ד החל מראש חודש ניסן ועד ראש חודש אייר הבעל"ט - יום יום, כאשר המשתתפים יכנסו לגורל על פרסים יקרי ערך.

במקביל, נקבעו סדרי הלימוד לקראת ימי שבוע שחל בו פסח בו אין קריאה מפרשת השבוע, כאשר המבחנים יערכו בס"ד במתכונת ייחודית, מפתיעה ונושאת פרסים מיוחדים למתמידים בעריכת המבחנים אשר יעלו בגורל - כפי שיפורסם בפורטרוט שבשבע הבעל"ט.

אגרת הצינונים התקופתית תישלח בעז"ה בקרוב

עם סיום עריכת מבחני סדר שמות, נערכים אנו לשליחת האגרת התקופתית המכילה אף את סיכום תוצאות וצינוני המבחנים שערך כל אחד בתקופה האחרונה החל מתחילת ספר בראשית ועד כה.

רבבות האגרות ישלחו בס"ד לבתי רבבות אלפי נבחרים תורה שבכתב הקבועים, ע"פ הכתובות והפרטים האישיים המעורכנים במערכת כפי שנקלטו בעת הרישום, אם יש לכם שגיאה בפרטי ההזדהות או פרטים שהשתנו, תוכלו לעדכןם באמצעות הודעה למערכת בקו קול התורה או בנדרים פלוס, על מנת שהמכתב יגיע ליעדו כראוי להנאתכם.

הודעה נחוצה!

לאחרונה חלו כמה וכמה מקרים לצערנו בהם עלו בגורל על פרסים יקרי ערך לומדים ונבחרים אשר נרשמו בפרטים לא נכונים ולצערנו נאלצנו לבטל את זכייתם מחוסר יכולת להגיע אליהם נא ואנא הקפידו ביתר שאת על ערכון הפרטים הנכונים בעת הרישום, או פנו למערכת והשאירו הודעה עם תיקון פרטים על מנת שתוכלו להשתתף בהגרלות ולקבל את האגרות הצינונים.